

Financijska analiza poduzeća Turisthotel d.d.

Ćapeta, Dario

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Tourism and Hospitality Management / Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:191:250052>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-16**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of Tourism and Hospitality Management - Repository of students works of the Faculty of Tourism and Hospitality Management](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu
Sveučilišni prijediplomski studij

DARIO ČAPETA

Financijska analiza poduzeća Turisthotel d.d.
Financial Analysis of the Company Turisthotel d.d.

Završni rad

Opatija, 2024.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu
Sveučilišni prijediplomski studij
Poslovna ekonomija u turizmu i ugostiteljstvu
Studijski smjer: Menadžment u turizmu

Financijska analiza poduzeća Turisthotel d.d.
Financial Analysis of the Company Turisthotel d.d.

Završni rad

Kolegij:	Ekonomika ugostiteljskih poduzeća	Student:	Dario ĆAPETA
Mentor:	Izv. prof. dr. sc. Siniša BOGDAN	Matični broj:	25154/20

Opatija, srpanj 2024.

IZJAVA O AUTORSTVU RADA I O JAVNOJ OBJAVI OBRANJENOG ZAVRŠNOG RADA

Dario Čapeta

(ime i prezime studenta)

25154/20

(matični broj studenta)

Financijska analiza poduzeća Turisthotel d.d.

(naslov rada)

Izjavljujem da sam ovaj rad samostalno izradio, te da su svi dijelovi rada, nalazi ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima, bilo da su u pitanju knjige, znanstveni ili stručni članci, Internet stranice, zakoni i sl. u radu jasno označeni kao takvi, te navedeni u popisu literature.

Izjavljujem da kao student–autor završnog rada, dozvoljavam Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci da ga trajno javno objavi i besplatno učini dostupnim javnosti u cjelovitom tekstu u mrežnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci.

U svrhu podržavanja otvorenog pristupa završnim radovima trajno objavljenim u javno dostupnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci, ovom izjavom dajem neisključivo imovinsko pravo iskorištavanja bez sadržajnog, vremenskog i prostornog mog završnog rada kao autorskog djela pod uvjetima *Creative Commons* licencije CC BY Imenovanje, prema opisu dostupnom na <http://creativecommons.org/licenses/>.

U Opatiji, 8. srpnja 2024.

Potpis studenta

Sažetak

U ovom radu provedena je financijska analiza poslovanja poduzeća Turisthotel d.d. u trogodišnjem vremenskom razdoblju od 2020 do 2022 godine. Poduzeće Turisthotel d.d. je odabrano kao predmet financijske analize zbog svog utjecaja na turističku ponudu grada Zadra s obzirom da upravlja s nekoliko ugostiteljskih objekata na tom području. Analiza je provedena na temelju financijskih izvještaja poduzeća preuzetih sa Zagrebačke burze. Cilj istraživanja je prikazati rezultate provedene horizontalne i vertikalne analize kao i analize financijskih pokazatelja poslovanja poduzeća kako bi se dobila slika o financijskom stanju i stabilnosti poduzeća. Horizontalna analiza prikazuje kretanje stavki financijskih izvještaja kroz vremenski period, a vertikalna analiza daje detaljniji uvid u strukturu imovine, obveza, prihoda i rashoda poduzeća. Svrha istraživanja je pružiti korisnicima informacije na temelju kojih mogu graditi svoje odluke i planove vezano za poslovanje poduzeća. Rezultati analize pokazuju pozitivne trendove u ostvarivanju dobiti, te zadržavanju visoke razine likvidnosti, te niske razine zaduženosti poduzeća. Ova analiza pruža vrijedne informacije za donošenje budućih odluka, a rezultati analize ukazuju na prostor za poboljšanje i ističu snage i slabosti poduzeća.

Ključne riječi: financijska analiza, financijski izvještaji, Turisthotel d.d.

SADRŽAJ

UVOD	1
1. DEFINIRANJE POJMA FINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE	3
1.1. Bilanca	3
1.2. Račun dobiti i gubitka	6
1.3. Izvještaj o novčanim tokovima	6
1.4. Izvještaj o promjenama kapitala	6
1.5. Bilješke uz financijske izvještaje	7
2. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA	8
2.1. Horizontalna analiza	8
2.2. Vertikalna analiza	9
2.3. Pokazatelji likvidnosti	10
2.4. Pokazatelji zaduženosti	10
2.5. Pokazatelji ekonomičnosti	12
2.6. Pokazatelji profitabilnosti	12
3. TURISTHOTEL d.d.	14
4. FINANCIJSKA ANALIZA POSLOVANJA PODUZEĆA TURISTHOTEL D.D.	15
4.1. Horizontalna analiza bilance poduzeća Turisthotel d.d.	15
4.2. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Turisthotel d.d.	16
4.3. Vertikalna analiza bilance poduzeća Turisthotel d.d.	18
4.4. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Turisthotel d.d.	19
4.5. Analiza financijskih pokazatelja poslovanja poduzeća Turisthotel d.d.	20
4.5.1. Pokazatelji likvidnosti poduzeća Turisthotel d.d.	21
4.5.2. Pokazatelji zaduženosti poduzeća Turisthotel d.d.	22
4.5.3. Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća Turisthotel d.d.	23
4.5.4. Pokazatelji profitabilnosti poduzeća Turisthotel d.d.	24
ZAKLJUČAK	25
REFERENCE	26
POPIS ILUSTRACIJA	27

UVOD

Analiza financijskih izvještaja poduzeća je ključan dio upravljanja poslovanjem koji svojim korisnicima omogućava olakšano praćenje financijskog stanja i stabilnosti poduzeća. Financijski izvještaji pružaju sve bitne informacije o poslovanju poduzeća na temelju kojih se izrađuje financijska analiza pojedinog poduzeća. Svrha financijske analize je pružiti menadžmentu sve potrebne informacije koje će mu omogućiti donošenje informirane, utemeljene i kvalitetne odluke o poslovanju poduzeća. Također, financijska analiza koristi budućim poslovnim partnerima i potencijalnim investitorima da procjene sigurnost poduzeća te isplativost poslovne suradnje. Budućim poslovnim partnerima će koristiti informacije o zaduženosti poduzeća, o dugovima prema dobavljačima, o izvorima financiranja i slično. Investitorima će pak više koristiti informacije o povratu uloženi sredstava, efikasnosti poslovanja i financijskoj stabilnosti poduzeća.

Zbog toga je važno pratiti i analizirati financijske izvještaje kako bi se otkrili trendovi u poslovanju, kako bi se identificirali eventualni nedostaci, te kako bi se otkrile slabe točke u poslovanju koje mogu biti ključne za budući razvoj poduzeća.

Predmet istraživanja ovog rada je financijska analiza poslovanja poduzeća Turisthotel d.d. iz Zadra koje se bavi pružanjem turističko-ugostiteljskih usluga na području Zadarske županije, kao i pružanjem usluga pranja rublja na području Zadarske i Dubrovačko-neretvanske županije te pružanjem usluga cateringa u zemlji i inozemstvu. Turisthotel d.d. ima značajnu ulogu u razvoju hrvatskog turizma, posebno na području Dalmacije i baš zbog toga je izabran kao predmet analize ovog rada.

Prvi dio rada temeljen je na sekundarnim podacima kao što su znanstvena i stručna literatura iz područja računovodstva i financija, te internet izvori i web stranice poduzeća. U ovom dijelu fokus je usmjeren na teorijsko objašnjenje svih bitnih stavki financijske analize. Tako su pobliže objašnjeni financijski izvještaji poput bilance, računa dobiti i gubitka, izvještaja o novčanim tokovima, izvještaja o promjenama kapitala te bilješke uz financijske izvještaje. Ovi pojmovi su bitni za razumijevanje drugog dijela rada koji praktično prikazuje financijsku analizu na primjeru poduzeća Turisthotel d.d.

Drugi dio rada je temeljen također na sekundarnim podacima, odnosno financijskim izvještajima poslovanja poduzeća Turisthotel d.d. koji su preuzeti s internet stranice Zagrebačke burze. Provedena je horizontalna i vertikalna analiza poduzeća te su prikazani financijski pokazatelji poput pokazatelja likvidnosti, zaduženosti, ekonomičnosti i profitabilnosti poduzeća. Horizontalna analiza prikazuje kretanje trendova i promjena pojedinih stavki kroz promatrano vremensko razdoblje od tri godine. Vertikalna analiza omogućuje detaljniji uvid u strukturu imovine, obveza, prihoda, rashoda i kapitala unutar jedne poslovne godine.

Razumijevanje financijske analize i zdravlja poduzeća ključno je u donošenju odluka, bilo da se radi o odlukama o poslovanju ili o odlukama o ulaganju u poduzeće. Na kraju, u radu će se sumirati zaključci temeljem rezultata provedene analize.

1. DEFINIRANJE POJMA FINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE

Financijsko izvještavanje predstavlja aktivnost poduzeća pri kojoj se prikupljaju financijski podaci o poslovanju poduzeća, te se isti obrađuju i na razumljiv način prezentiraju svim zainteresiranim korisnicima. Glavni zadatak računovodstva je prikupiti sve podatke vezane za poslovanje poduzeća, te ih obraditi kako bi bili lako dostupni i pregledni. Temeljni financijski izvještaji koji sadrže podatke o poslovanju nekog poduzeća su: bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama kapitala, te bilješke uz financijske izvještaje. „Financijski izvještaji predstavljaju završnu fazu računovodstvenog procesiranja podataka i pojavljuju se kao nositelji računovodstvenih informacija. Cilj financijskog izvještavanja je informiranje zainteresiranih korisnika o financijskom položaju poduzeća i o uspješnosti poslovanja.“ (Žager et al. 2023, 41). Podaci iz financijskih izvještaja dalje se mogu analizirati i uspoređivati kako bi se dobila jasnija slika o financijskoj stabilnosti poduzeća te kako bi se utvrdili mogući nedostaci u poslovanju. Korisnici informacija financijskog izvještavanja mogu biti investitori, zaposleni, dobavljači, vlada i njene agencije i regulatorna tijela te javnost (Vukoja 2018, 3).

1.1. Bilanca

Bilanca je temeljni financijski izvještaj koji prikazuje stanje imovine, obveza i kapitala na određeni dan (Van Horne 2014, 128). Imovina predstavlja resurse koji se koriste u poslovanju poduzeća i koji stvaraju ekonomsku korist. Obveze zapravo predstavljaju dug poduzeća koji je potrebno podmiriti. Taj dug se može odnositi na vanjske poslovne suradnike poput banaka, dobavljača itd., ili na unutarnje kao što su zaposlenici, dioničari i sl. Svako podmirenje obveza podrazumijeva i smanjenje imovine u jednakom iznosu, što nam ukazuje na povezanost ova dva elementa bilance. Kapital ili glavnica predstavlja uložena sredstva vlasnika poduzeća i svu akumuliranu dobit iz prošlih razdoblja. Bilanca se može podijeliti na dva dijela: aktivu i pasivu. Aktiva predstavlja imovinu, odnosno one resurse kojima poduzeće raspolaže kako bi osiguralo kontinuitet poslovanja i ostvarilo poslovni rezultat. Ti resursi mogu biti dugoročni i kratkoročni, pa tako dugoročnu imovinu čini ona imovina koja se zadržava u poduzeću u nekom dužem vremenskom razdoblju (obično dužem od godine dana), poput zgrada, zemljišta, postrojenja i opreme itd. Kratkoročnu imovinu čini ona imovina koja ima vijek trajanja kraći od jedne godine, a to su najčešće novac, kratkoročna potraživanja, zalihe itd. S druge strane pasiva bilance predstavlja izvore imovine, pa tako u pasivi imamo obveze i kapital. Svaka imovina koja se nalazi u posjedu nekog poduzeća ima svoje korijene, svoj put, te način na koji je dospjela u vlasništvo poduzeća, tj. izvore s kojih je potekla. Izvori imovine mogu biti raznoliki,

obuhvaćajući pravne ili fizičke osobe koje svoju imovinu ulažu u poduzeće. To mogu biti vlasnici poduzeća, druga poduzeća, banke i ostale financijske institucije. Svi ovi izvori imovine bilježe se u računovodstvu, što omogućava praćenje puteva i načina stjecanja imovine, kao i evidentiranje imovinsko-pravnih odnosa s osobama koje su uložile imovinu u poduzeće. Kada poduzeće nabavlja imovinu, stvaraju se određene obveze. Obično ove obveze uključuju novčane iznose ili povećanje uložene vrijednosti. Dakle, kvaliteta imovinskih odnosa ovisi o izvoru imovine (bilo da su to vlasnici poduzeća ili drugi poslovni subjekti), što zahtijeva klasifikaciju, promatranje i bilježenje izvora imovine prema određenim kriterijima, što se često odražava i u bilanci poduzeća. Izvore imovine možemo podijeliti prema vlasništvu na vlastite izvore imovine (kapital ili glavnica) i tuđe izvore imovine (obveze). Također, mogu se klasificirati prema roku dospijeca kao kratkoročni izvori (kratkoročne obveze), dugoročni izvori (dugoročne obveze) i trajni izvori (kapital). Sistematizacija prema kriteriju vlasništva važna je za procjenu stupnja zaduženosti poduzeća, dok je podjela prema roku dospijeca važna za utvrđivanje likvidnosti poduzeća. Kratkoročne obveze uključuju obveze koje treba podmiriti u roku kraćem od godine dana, kao što su obveze prema dobavljačima, kratkoročni krediti i slično. S druge strane, dugoročne obveze obuhvaćaju sve obveze koje dospijevaju na naplatu u roku duljem od jedne godine. Razlika između ukupne imovine i ukupnih obveza predstavlja kapital vlasnika (glavnica), koji predstavlja dio imovine koji pripada vlasnicima poduzeća nakon podmirenja svih obveza. Kapital se najčešće formira ulaganjem vlasnika pri osnivanju poduzeća, ali se može povećati i tijekom poslovanja poduzeća, bilo dodatnim ulaganjima vlasnika ili zadržavanjem dobiti. Ostatak dobiti u poduzeću koristi se za daljnja ulaganja i unaprjeđenje poslovanja. Na temelju navedenog, možemo zaključiti da povećanje kapitala ovisi o dodatnim ulaganjima vlasnika i zadržanoj dobiti, dok ga smanjuju isplate vlasnicima i gubici u poslovanju.

Tablica 1. Pojednostavljeni prikaz bilance

AKTIVA	PASIVA
A. Potraživanja za upisani, a neuplaćeni kapital	A. Kapital i rezerve
B. Dugotrajna imovina	1. Uplaćeni kapital
1. Nematerijalna imovina	2. Kapitalne rezerve
2. Materijalna imovina	3. Revalorizacijske rezerve
3. Financijska imovina	4. Rezerve iz dobiti
4. Potraživanja	5. Zadržana dobit ili preneseni gubitak
C. Kratkotrajna imovina	6. Dobit ili gubitak tekuće godine
1. Zalihe	B. Dugoročna rezerviranja za rizike i troškove
2. Potraživanja	C. Dugoročne obveze
3. Financijska imovina	D. Kratkoročne obveze
4. Novac	

D. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	E. Odgođeno plaćanje troškova i nedospjela naplata prihoda
--	--

Izvor: Žager, Katarina, Ivana Mamić Sačec, Sanja Sever Mališ, Mateja Brozović i Lajoš Žager. *Analiza financijskih izvještaja – temeljna načela i postupci*. 6. izd. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 2023. str. 54

Ključna karakteristika bilance je da mora biti sastavljena po načelu ravnoteže. To znači da na strani aktive gdje je prikazana ukupna vrijednost imovine mora biti iznos jednak ukupnoj vrijednosti pasive. Ova vrijednosna jednakost nije samo formalnost već odražava temeljno načelo financijskog računovodstva: za svaku vrijednost koju poduzeće posjeduje, postoji odgovarajući izvor te vrijednosti.

Kao glavni elementi bilance; imovina, obveze i kapital ovise jedni o drugom, a to najlakše možemo prikazati sljedećom slikom:

Slika 1. Prikaz bilančne ravnoteže

$$\text{AKTIVA} = \text{PASIVA}$$

$$\text{IMOVINA} = \text{OBVEZE} + \text{KAPITAL}$$

$$\text{KAPITAL} = \text{IMOVINA} - \text{OBVEZE}$$

Izvor: Žager, Katarina, Ivana Mamić Sačec, Sanja Sever Mališ, Mateja Brozović i Lajoš Žager. *Analiza financijskih izvještaja – temeljna načela i postupci*. 6. izd. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 2023. str. 51

Ove jednadžbe i njihova međusobna povezanost omogućavaju detaljnu analizu financijskog zdravlja poduzeća i ključne su za razumijevanje kako različite poslovne odluke mogu utjecati na bilancu poduzeća.

Uzmimo primjer gdje je poduzeće na kraju promatranog razdoblja zabilježilo smanjenje imovine. Na prvi pogled bi se reklo kako je to negativan učinak na poslovanje tog poduzeća i da postoji mogućnost da posluje s gubitkom. Međutim, važno je obratiti pozornosti i na obveze u tom razdoblju i ako su se smanjile za isti iznos kao i imovina, to zapravo može značiti da je poduzeće uspješno smanjilo dugove, što je pozitivan financijski potez. Smanjenje obveza može poboljšati likvidnosti i financijsku stabilnost poduzeća. Osim toga važan je i utjecaj na kapital. Ako smanjenje imovine i obveza ne uzrokuju značajno smanjenje kapitala, to može značiti da poduzeće zadržava solidnu osnovicu vlastitog kapitala, što je još jedan pokazatelj dobrog menadžmenta. Može se zaključiti kako je za shvaćanje cjelovite slike poslovanja nekog poduzeća potrebno sagledati sve pokazatelje bilance i razumjeti zašto je došlo do određenih promjena i kakav utjecaj na ostatak bilance te promjene imaju.

1.2. Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka (RDG) poznat i kao izvještaj o uspješnosti poslovanja je financijski izvještaj koji prikazuje financijske rezultate poslovanja poduzeća tijekom određenog razdoblja, najčešće jedne godine. Ovaj izvještaj pruža detaljan pregled prihoda i rashoda, te njihove razlike, odnosno dobitaka i gubitaka (Van Horne 2014, 128). „Prihodi predstavljaju povećanje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku priljeva ili povećanja sredstava ili smanjenja obveza, što ima kao posljedicu povećanje glavnice“ (Žager et al. 2023, 57), a mogu se podijeliti na poslovne prihode (prihodi od prodaje) i financijske prihode. „Rashodi predstavljaju smanjenje ekonomske koristi kroz obračunsko razdoblje u obliku odljeva ili iscrpljenja sredstava, što ima kao posljedicu smanjenje glavnice, ali ne one u vezi s raspodjelom glavnice“ (Žager et al. 2023, 58). Rashode također možemo podijeliti na poslovne (rashodi od prodaje) i financijske rashode. Bruto dobit predstavlja razliku između ukupnih prihoda i rashoda te pokazuje učinkovitost poduzeća u proizvodnji i prodaji svojih proizvoda i usluga.

1.3. Izvještaj o novčanim tokovima

Izvještaj o novčanim tokovima je vrsta financijskog izvještaja u kojem poduzeće bilježi primitke i izdatke novca i novčanih ekvivalenata, odnosno na koji način troši svoj novac, ali i kako je taj novac dospio u samo poduzeće. S obzirom da je novac najlikvidnija imovina poduzeća, a količina novca nam pokazuje koliko je pojedino poduzeće sposobno podmiriti svoje obveze, potrebno je voditi evidenciju ulaza i izlaza novca iz poduzeća. Izvještaj o novčanim tokovima treba uvijek sagledavati uz ostale financijske izvještaje, a posebno uz račun dobiti i gubitka. To je osobito važno kako bi se izbjegle pogrešne procjene kod donošenja odluke. Potrebno je napomenuti da prihodi ne znače isto što i primici, također ni rashodi ne znače isto što i odljevi novca. U nekim situacijama se može dogoditi da poduzeće ostvari prihod prodajom svojim proizvoda ili usluga, ali mu kupac još nije platio pa se priljev novca nije ostvario.

1.4. Izvještaj o promjenama kapitala

Kao što je već prije spomenuto, kapital može biti uloženi u poduzeće od strane vlasnika, ali može biti i zarađen tokom poslovanja poduzeća. Kako bi se pratile sve promjene kapitala između dvaju obračunskih razdoblja, sastavlja se izvještaj o promjenama kapitala. Ovaj izvještaj je jedan od

temeljnih financijskih izvještaja, a pomaže u detaljnijem praćenju svih promjena kapitala kao što su zadržana dobit ili preneseni gubitak, isplata dividendi i slično (Helfert 1997, 23). Ovaj izvještaj je važan potencijalnim investitorima kao bi bolje procijenili ukupnu sliku poslovanja poduzeća. Također, važan je i menadžmentu kako bi na njemu temeljio svoje odluke, strateške planove i buduće poslovanje.

1.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje služe kako bi se upotpunile, pojasnile i kvalitetnije prikazale informacije navedene u ostalim financijskim izvješćima: bilanci, računu dobiti i gubitka i izvještaju o novčanim tokovima. Svrha bilješki uz financijske izvještaje je omogućiti korisnicima da bolje razumiju poslove rezultate i financijsku sliku poduzeća. Tako se u bilješkama najčešće navode informacije poput broja zaposlenika u poduzeću, broj i vrijednost izdanih dionica, vlasnička struktura i slično. Bez bilješki bi se korisnicima financijskih izvještaja mogla prenijeti pogrešna informacija koja bi ih navela na pogrešan zaključak o poslovanju poduzeća. Stoga je važno da bilješke uz financijske izvještaje budu sastavljene na način da pružaju kvalitetne, sigurne i za korisnika vrijedne informacije koje može koristiti prilikom donošenja odluka.

2. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Analiza financijskih izvještaja ili financijska analiza je aktivnost koja omogućava detaljan uvid u poslovanje pojedinog poduzeća. Uz pomoć raznih statističkih alata obrađuju se temeljna financijska izvješća, a dobiveni rezultati pomažu menadžeru donijeti ispravnu poslovnu odluku. „Analiza financijskih izvještaja je vještina transformiranja podataka iz financijskih izvještaja u informacije koje su korisne pri donošenju odluka“ (Van Horne 2014, 128). U nastavku ovog rada detaljnije će se prikazati važnost financijske analize za uspješno poslovanje.

Financijski izvještaji koji su predmet financijske analize su: bilanca na određeni dan, račun dobiti i gubitka te izvještaj o novčanim tokovima. Važno je da su sva financijska izvješća sastavljena u skladu s općeprihvaćenim računovodstvenim standardima, te da ispravno prikazuju podatke o poslovnim transakcijama. „Godišnji financijski izvještaji moraju pružiti istinit i fer prikaz financijskog položaja i uspješnosti poslovanja poduzetnika.“ (*Zakon o računovodstvu 2023*, čl. 19, st. 7)

Cilj financijske analize je olakšati odlučivanje i upravljanje poslovnim subjektom, odnosno pružiti menadžeru informacije na temelju kojih će planirati buduće poslovanje, uvidjeti slabosti poduzeća i djelovati kako bi iste uklonio.

„Poduzeće ne posluje samo za sebe, već djeluje u složenoj okolini i pod utjecajem je tehnoloških, pravnih, socio-kulturoloških i drugih procesa“ (Žager et al. 2023, 24). S obzirom na to, važno je da poduzeće bude svjesno svoje okoline, da prati i bude u korak s konkurencijom te da prati tehnološke trendove i ulaže u svoje poslovanje.

2.1. Horizontalna analiza

Horizontalna analiza financijskih izvještaja prikazuje promjene u pojedinim stavkama bilance ili računa dobiti i gubitka kroz određeni vremenski period. Najčešće se u analizu uključuju podatci iz trogodišnjeg perioda, a što je to promatrani broj godina veći, to će rezultati analize biti vjerodostojniji i kvalitetniji. Ova analiza omogućava korisnicima lakše prepoznavanje trendova u poslovanju koji bi mogli utjecati na buduće poslovanje (Dečman 2012, 450). Kod izrade horizontalne analize mogu se koristiti dva pristupa. Prvi pristup podrazumijeva da se svaka godina uspoređuje s prethodnom godinom, a drugi pristup nalaže da se odredi jedna bazna godina s kojom će se uspoređivati sve ostale godine. Važno je naglasiti kako kod interpretacije podataka, a i odabira razdoblja analize treba voditi računa o mogućim događajima koji su imali direktan ili indirektan utjecaj na poslovanje poduzeća. To mogu biti inflacije, ratovi, prirodne nepogode, pandemije i slično. U slučaju nastanka nekog

takvog događaja, preporuča se u promatrano razdoblje uzeti barem jednu godinu prije nastanka tog događaja kako bi se dobio uvid koliki je utjecaj sam događaj imao na poslovne rezultate. Primjerice, kada se analizira poslovanje nekog poduzeća u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 01.01.2020. godine do 01.01.2023. godine, poželjno je u analizu uključiti i 2019. godinu, s obzirom da je u ožujku 2020. godine u Hrvatskoj zabilježen prvi slučaj zaraze virusom SARS CoV-2, koji je ujedno i uzročnik korona pandemije. Taj događaj je zasigurno ostavio trag na poslovanje poduzeća, pa je važno promotriti kako je poduzeće poslovalo prije pandemije, kako tokom pandemije, a dodatna prednost bi bila kada bi se proučilo na koji način i kojom brzinom se poduzeće oporavlja od pandemije. Horizontalna financijska analiza pruža lako razumljiv način za praćenje trendova poslovanja koji ne zahtijeva kompleksan izračun, ali ipak ima neke nedostatke, kojih korisnici moraju biti svjesni. Ova vrsta analize se oslanja na kvantitativne pokazatelje, stoga je važno rezultate ove analize koristiti zajedno s drugim analitičkim analizama kako bismo dobili sveobuhvatan uvid u poslovne aktivnosti.

2.2. Vertikalna analiza

Vertikalna financijska analiza je metoda koja se koristi kako bi se proučila struktura unutar pojedinog izvještaja. Ova analiza omogućuje usporedbu različitih stavki u bilanci te računu dobiti i gubitka unutar jedne godine. Analiza se vrši na način da se svaka stavka unutar imovine, obveza, kapitala, prihoda i rashoda podijeli s ukupnim iznosom te skupine, te pomnoži sa 100 kako bi se dobio postotni izraz (Dečman 2012, 450). Primjerice sve stavke unutar imovine se dijele s ukupnom imovinom i tako se dobije postotni udio svake pojedine stavke u ukupnoj imovini. Isti postupak se ponavlja i s obvezama, kapitalom, prihodima i rashodima. Ova vrsta analize omogućuje menadžmentu, investitorima i drugim korisnicima detaljniji uvid u financijske performanse poduzeća. Rezultati analize mogu se usporediti s prosjekom u istoj industriji ili s konkurencijom kako bi se saznalo u kojim segmentima poduzeće podbacuje te kako bi se u budućem poslovanju ti nedostaci ispravili. Također, ovom analizom se omogućava uvid u udio troškova u prihodima, a može se ispitati i koliko se kvalitetno koristi imovina – odnosno koji se prihod ostvaruje po jednoj jedinici imovine. Ovo je jednostavna metoda koja omogućava brzu usporedbu s industrijskim standardima, ali ponekad može biti nedovoljna jer analizira samo jednu godinu, pa ako se žele pratiti trendovi, potrebno je provesti analizu nekoliko uzastopnih godina. Osim toga, rezultate je potrebno razmotriti i u apsolutnom obliku, ne samo u postotnom jer ponekad postotna promjena može biti drastična, a zapravo je apsolutna vrijednost promjene neznatna.

2.3. Pokazatelji likvidnosti

Pokazatelji likvidnosti su financijski alati koji se koriste za izračunavanje sposobnosti poduzeća da podmiri svoje dospjele kratkoročne obveze. Drugim riječima, mjere likvidnost poduzeća, odnosno sposobnost poduzeća da svoju imovinu pretvori u najlikvidniji oblik – novac i tako podmiri svoje kratkoročne obveze. Postoji nekoliko pokazatelja likvidnosti poduzeća, prvi je koeficijent trenutne likvidnosti koje se računa tako da se novac podijeli sa kratkoročnim obvezama (Milling 2005, 139). Ovaj pokazatelj, kako samo ime kaže, ukazuje na trenutnu likvidnost poduzeća, što u nekim situacijama može biti ograničavajuće s obzirom da novac brzo cirkulira u poduzeću, te njegov iznos konstantno oscilira.

Sljedeći koeficijent ubrzane likvidnosti prikazuje koliki je omjer brzo unovčive, odnosno likvidne imovine i kratkoročnih obveza. Računa se na način da se od ukupne kratkoročne imovine oduzmu zalihe te se dobiveni iznos podijeli s kratkoročnim obvezama. Dobiveni rezultati bi trebao biti 1 ili više od 1 kako bi se smatrao pozitivnim pokazateljem poslovanja.

Sljedeći je koeficijent tekuće likvidnosti koji se računa na način da se kratkotrajna imovina podijeli s kratkoročnim obvezama (Milling 2005, 135), a u pravilu je idealan rezultat 2 ili čak veći od 2. Naravno, uvijek postoje iznimke ovisno o tome posjeduje li poduzeće više gotovog novca, zaliha ili pak ima najviše kratkoročnih potraživanja. Tako može nastati situacija u kojoj će poduzeće koje ima više gotovog novca biti likvidnije od onog koje ima više kratkoročnih potraživanja, iako ima isti ili čak niži koeficijent tekuće likvidnosti.

Posljednji, koeficijent financijske stabilnosti se izračunava kao omjer dugotrajne imovine i kapitala uvećanog za dugoročne obveze. Ovaj pokazatelj je direktno povezan s radnim kapitalom, a trebao bi u pravilu biti manji od 1. Radni kapital je zapravo razlika između kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza, a pokazuje koliko je kratkotrajne imovine financirano iz dugoročnih izvora. Zašto se kratkoročna imovina mora uopće financirati iz dugoročnih izvora? Kao što je prethodno navedeno, kratkotrajna imovina bi trebala biti barem duplo veća od kratkoročnih obveza, što nas dovodi do zaključka da dio kratkotrajne imovine moramo financirati iz dugoročnih izvora. Taj dio dugoročnih izvora predstavlja radni kapital. Što je koeficijent financijske stabilnosti niži, to je veći udio radnog kapitala i posljedično se povećava likvidnost i financijska stabilnost poduzeća.

2.4. Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti poduzeća prikazuju koliki udio imovine je financiran iz vlastitih izvora financiranja (kapital), te koliki udio imovine je financiran iz tuđih izvora financiranja (obveza).

Također, na ovaj način se može utvrditi u kojem odnosu poduzeće koristi tuđe, a u kojem vlastite izvore kod financiranja imovine. Tako se može utvrditi kolika je sklonost poduzeća zaduživanju.

Prvi pokazatelj zaduženosti je koeficijent zaduženosti koji se računa na način da se ukupne obveze podijele s ukupnom imovinom (Bolfek 2012, 163). To korisnicima analize pokazuje omjer obveza i imovine te se tako može utvrditi koja količina imovine je financirana iz tuđih sredstava, odnosno obveza.

Slijedi koeficijent vlastitog financiranja koji predstavlja omjer kapitala i ukupne imovine, a pokazuje koliko je imovine financirano vlastitim sredstvima, odnosno kapitalom (Bolfek 2012, 163).

Navedena dva koeficijenta moraju iznositi 1 nakon što se zbroje, drugim riječima poduzeće svoju imovinu može financirati ili iz obveza ili iz vlastitog kapitala.

Koeficijent financiranja pokazuje omjer ukupnih obveza i kapitala i služi kako bi se upotpunilo tumačenje ostalih pokazatelja (Bolfek 2012, 164).

Faktor zaduženosti se računa na način da se ukupne obveze (dugoročne i kratkoročne) podijele s zadržanom dobiti tekuće godine koja je uvećana za amortizaciju. Na taj način se dobije broj godina koji je potreban da bi se iz trenutačne zadržane dobiti i amortizacije pokrile ukupne obveze poduzeća (Žager et al. 2023, 185).

Stupanj pokrića dugotrajne imovine vlastitim izvorima (stupanj pokrića 1) te stupanj pokrića dugotrajne imovine dugoročnim izvorima (stupanj pokrića 2) analiziraju pokriće dugotrajne imovine kapitalom, odnosno kapitalom uvećanim za dugoročne obveze. Stupanj pokrića dugotrajne imovine vlastitim izvorima računa se kao omjer kapitala i dugotrajne imovine, a predstavlja postotak dugotrajne imovine koji je pokriven kapitalom, a njegovu idealnu veličinu je teško utvrditi. Ako je taj broj 1 znači da je sva dugotrajna imovina poduzeća pokrivena kapitalom, a ako je pak manji od 1, to ne znači nužno loše poslovanje, već znači da je dugotrajna imovina financirana iz drugih izvora, odnosno dugoročnih obveza (Žager et al. 2023, 185). Zlatno financijsko pravilo nalaže da se dugotrajna imovina mora financirati iz kapitala ili iz dugoročnih obveza. Iz tog razloga se primjenjuje stupanj pokrića dugotrajne imovine dugoročnim izvorima, a računa se tako da se kapitalu pridodaju dugoročne obveze te se rezultat podijeli s dugotrajnom imovinom. Dobiveni koeficijent mora biti veći od 1, odnosno poduzeće mora imati na raspolaganju dovoljno kapitala i dugoročnih obveza koji će pokriti svu dugotrajnu imovinu, a eventualni „višak“ kapitala i dugoročnih obveza će poslužiti za pokriće kratkotrajne imovine, odnosno nastati će radni kapital.

2.5. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti izražavaju odnos između prihoda i rashoda te na taj način prikazuju efikasnost poslovanja poduzeća. U tablici koja se nalazi u nastavku navedeni su najvažniji i najčešći pokazatelji ekonomičnosti i način njihova izračuna.

Tablica 2. Pokazatelji ekonomičnosti

NAZIV POKAZATELJA	IZRAČUN
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	$\frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Ukupni rashodi}}$
Ekonomičnost poslovnih aktivnosti	$\frac{\text{Poslovni prihodi}}{\text{Poslovni rashodi}}$
Ekonomičnost prodaje	$\frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Rashodi prodaje}}$
Ekonomičnost financiranja	$\frac{\text{Financijski prihodi}}{\text{Financijski rashodi}}$

Izvor: Žager, Katarina, Ivana Mamić Sačer, Sanja Sever Mališ, Mateja Brozović i Lajoš Žager. *Analiza financijskih izvještaja – temeljna načela i postupci*. 6. izd. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 2023. str 188

Najvažniji pokazatelj je pokazatelj ekonomičnosti ukupnog poslovanja jer prikazuje ekonomičnost poslovanja na razini cijelog poduzeća, a mora biti veći od 1, što bi značilo da je poduzeće ostvarilo više prihoda nego rashoda i da ne posluje s gubitkom. Kroz ostale navedene pokazatelje ekonomičnosti može se utvrditi u kojem segmentu poslovanja je poduzeće ostvarilo najveći koeficijent ekonomičnosti, odnosno u kojem segmentu je ostvarilo najniži koeficijent ekonomičnosti. Na taj način se može utvrditi koliko uspješno poduzeće obavlja svoju djelatnost, a menadžment može utvrditi koji dio poslovanja predstavlja najslabiju kariku i utvrditi razlog eventualne nedovoljne ekonomičnosti.

2.6. Pokazatelji profitabilnosti

Profitabilnost predstavlja sposobnost poduzeća da generira dobit svojim poslovnim aktivnostima. Pokazatelji profitabilnosti izražavaju dobit u odnosu na prihode, imovinu ili kapital. Ako poduzeće posluje s visokom stopom profitabilnosti to znači da uspješno kontrolira svoje rashode te koristi resurse za generiranje dobiti. S druge strane ako poduzeće ima nisku razinu profitabilnosti to može ukazivati na probleme u poslovanju poput lošeg kontroliranja rashoda, neučinkovitog poslovanja i

slično. Menadžment na ovaj način može lakše identificirati područja na kojima treba optimizirati poslovanje, a investitori mogu procijeniti mogućnost povrata svoje investicije u poduzeće. Pokazatelji profitabilnosti „pokazuju efikasnost poslovanja poduzeća u odnosu na prihode, u odnosu na vlastiti kapital i u odnosu na ukupnu imovinu poduzeća“ (Ivanović 1997, 139), a u pokazatelje profitabilnosti spadaju bruto i neto marža profita, bruto i neto profitabilnost imovine te profitabilnost vlastitog kapitala.

Tablica 3. Pokazatelji profitabilnosti

NAZIV POKAZATELJA	IZRAČUN
Neto marža profita	$\frac{\text{neto dobit} + \text{kamate}}{\text{ukupni prihod}}$
Bruto marža profita	$\frac{\text{dobit prije poreza} + \text{kamate}}{\text{ukupni prihod}}$
Neto profitabilnost imovine	$\frac{\text{neto dobit} + \text{kamate}}{\text{ukupna imovina}}$
Bruto profitabilnost imovine	$\frac{\text{dobit prije poreza} + \text{kamate}}{\text{ukupna imovina}}$
Profitabilnost vlastitog kapitala (glavnice)	$\frac{\text{neto dobit}}{\text{vlastiti kapital (glavnica)}}$

Izvor: Žager, Katarina, Ivana Mamić Sačer, Sanja Sever Mališ, Mateja Brozović i Lajoš Žager. *Analiza financijskih izvještaja – temeljna načela i postupci*. 6. izd. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 2023. str. 190

U prikazanoj tablici navedeni su pokazatelji profitabilnosti poduzeća te način njihova izračuna. Marža profita prikazuje koliki je udio dobiti u profitu, a razlikuje se bruto i neto marža. Razlika između ova dva pokazatelja je u porezu, odnosno ako usporedimo njihove rezultate možemo vidjeti koliko porezno opterećenje utječe na dobit.

Profitabilnost imovine prikazuje koliko je dobiti ostvareno po jedinici imovine, odnosno koliko efikasno poduzeće koristi svoji imovinu da bi generiralo dobit. Postoje dvije vrste profitabilnosti imovine, a to su bruto i neto profitabilnost. Razlika između ova dva pokazatelja je kao i kod marže profita – u porezu, pa se tako u bruto profitabilnosti uvrštava dobit prije oporezivanja, a u neto profitabilnosti nakon oporezivanja (Žager et al. 2023, 191)

Profitabilnost vlastitog kapitala ili povrat na kapital (return on equity – ROE) prikazuje koliko učinkovito poduzeće koristi vlastiti kapital za generiranje dobiti. Ovo je jako važan pokazatelj za investitore jer im sugerira koliko će brzo i uspješno njihov ulog biti isplativ, odnosno koliku će im dobit generirati u odnosu na uloženi kapital.

3. TURISTHOTEL d.d.

Turisthotel d.d. jedno je od značajnijih poduzeća u ugostiteljskom sektoru Republike Hrvatske. Poduzeće posluje od 1959. godine, sa sjedištem u gradu Zadru, na adresi Obala kneza Branimira 6. Tvrtka je u svom dugogodišnjem poslovanju dala veliki doprinos razvoju ugostiteljske ponude u gradu Zadru, a grad je pozicionirala na listu poželjnih destinacija za kamping turiste. Primarna djelatnost poduzeća Turisthotel d.d. obuhvaća usluge pružanja ugostiteljskih usluga smještaja u hotelima, apartmanima i kampovima te usluživanja hrane i pića u restoranima i caffè barovima.

Pod upravom Turisthotela d.d. posluje nekoliko ugostiteljskih objekata na zadarskom području, a najznačajniji je Zaton Holiday Resort koji je destinaciju uzdignuo prema vrhu liste najpoželjnijih kamp odredišta. Također, poduzeće posjeduje i tri ugostiteljska objekta u centru grada Zadra, a to su boutique hostel Forum, caffè bar Forum te caffè bar Branimir koji svoju ponudu osim prema turistima, plasiraju i prema domaćem stanovništvu.

Osim ugostiteljskih objekata, tvrtka od 1970. godine pruža usluge pranja i održavanja rublja na zadarskom području. TH Praonica trenutno koristi najnoviju tehnologiju, a uslugu pranja i održavanja rublja pruža brojim hotelima, restoranima, pa čak i zdravstvenim institucijama. Od 2016. godine u Dubrovniku se otvorila podružnica TH Praonice, pa je tako tržište prošireno s zadarskog na dubrovačko područje.

Također se tvrtka bavi i pružanjem ugostiteljskih usluga izvan ugostiteljskih objekata, odnosno cateringom. U tu svrhu postoje dva brenda, TH Catering, koji pruža usluge cateringa na području sjeverne Dalmacije i TH Catering services koji pruža usluge cateringa na on-shore i off-shore lokacijama od 1978. godine u Albaniji, Egiptu, Hrvatskoj, Italiji, Libiji, Malti, Maroku, Meksiku, Obali Bjelokosti, Siriji, Tunisu i Turskoj (Turisthotel d.d., <https://www.turisthotel.com.hr/>)

Predsjednik uprave društva je Agron Beriša, a članovi uprave su Marko Matković i Ksenija Ostojić. Predsjednik Nadzornog odbora je Ivan Pupovac, a članovi Nadzornog odbora su Mario Pavić, koji je ujedno i zamjenik predsjednika Nadzornog odbora, Nikola Koščica, Joško Markov i Zorislav Vidović (ComapnyWall Business, <https://www.companywall.hr/>).

Turisthotel d.d. zapošljava veliki broj radnika, a prema posljednjim dostupnim podacima iz 2022., u poduzeću je bilo zaposleno 439 djelatnika (ComapnyWall Business, <https://www.companywall.hr/>), što je značajan broj koji zasigurno ima veliki utjecaj na smanjenje nezaposlenosti lokalnog stanovništva.

4. FINANCIJSKA ANALIZA POSLOVANJA PODUZEĆA TURISTHOTEL D.D.

Financijska analiza poslovanja poduzeća je izrađena na temelju financijskih izvještaja poduzeća preuzetih sa servisa EHO Zagrebačke burze. Analizirani su bilanca poduzeća te račun dobiti i gubitka u razdoblju od 2020. godine do 2022. godine te su podatci obrađeni horizontalnom i vertikalnom analizom te financijskim pokazateljima poslovanja poduzeća. U nastavku rada su prikazani rezultati analize kao i zaključci o uspješnosti poslovanja poduzeća Turisthotel d.d.

4.1. Horizontalna analiza bilance poduzeća Turisthotel d.d.

Horizontalna analiza ili analiza trenda prikazuje promjene u stavkama financijskih izvještaja kroz određeni vremenski period kako bi se procijenili financijsko stanje i stabilnost poduzeća. Na osnovu analize može se utvrditi tendencija poslovanja poduzeća, te procijeniti budući tijek poslovanja. Prilikom izrade horizontalne analize poduzeća Turisthotel d.d. kao baza za izračun korištena je 2020. godina zbog toga što se u ožujku 2020. godine u Republici Hrvatskoj pojavio prvi slučaj zaraze koronavirusom koji je imao utjecaj na gospodarstvo čitavog svijeta. Tako se u horizontalnoj analizi može vidjeti proces oporavka poduzeća uspoređujući 2021. i 2022. godinu s 2020. godinom.

Tablica 4. Horizontalna analiza bilance

HORIZONTALNA ANALIZA - analiza trenda			
Stavka	2020.	2021.	2022.
Aktiva/pasiva	672.704.127	736.092.561	740.418.118
Dugotrajna imovina	322.960.386	276.660.727	251.209.087
Kratkotrajna imovina	349.429.075	459.125.864	487.595.690
Kapital i rezerve	459.418.491	535.290.117	551.770.576
Dugoročne obveze	189.803.758	171.200.918	153.447.654
Kratkoročne obveze	21.825.273	28.340.924	33.127.129

HORIZONTALNA ANALIZA - analiza trenda			
Stavka	2020.	2021.	2022.
Aktiva/pasiva	100%	9,42%	10,07%
Dugotrajna imovina	100%	-14,34%	-22,22%
Kratkotrajna imovina	100%	31,39%	39,54%
Kapital i rezerve	100%	16,51%	20,10%
Dugoročne obveze	100%	-9,80%	-19,15%
Kratkoročne obveze	100%	29,85%	51,78%

Izvor: izrada autora prema podacima sa: <https://eho.zse.hr/> (pristupljeno: 17.04.2024.)

U horizontalnoj analizi bilance poduzeća uočljive su brojne promjene i oscilacije vrijednosti. Tako su se ukupna aktiva i pasiva povećale s 672.704.127 HRK u 2020. godini na 740.418.118 HRK u 2022. godini, odnosno zabilježen je porast od 10,07%. Ova promjena može ukazivati na povećanje imovine poduzeća, bilo u svrhu ulaganja u proširenje proizvodnje, poboljšanje kvalitete i slično.

Dugotrajna imovina poduzeća kroz promatrano razdoblje opada, pa je tako 2020. godine imala vrijednost 322.960.386 HRK koja je u 2022. godini pala na 251.209.087 HRK. Pad dugotrajne imovine u postotnom izrazu iznosi 22,22%, a detaljnijom analizom bilance vidljivo je kako je do promjene došlo zbog pada vrijednosti stavke građevinski objekti unutar bilance, što može ukazati na prodaju zgrade, poslovnog prostora i slično.

S druge strane, kratkotrajna imovina je doživjela porast vrijednosti od 39,54%, odnosno s 349.429.075 HRK u 2020. godini je porasla na 487.595.690 HRK u 2022. godini. Konkretno, povećala se kratkotrajna financijska imovina poduzeća i zalihe, dok su se potraživanja u istom razdoblju smanjila, što je pozitivan znak jer poduzeće uspijeva naplatiti potraživanja od svojih kupaca.

Kapital i rezerve također su doživjeli porast, pa su tako s 459.418.491 HRK u 2020. godini porasli za 20,10% u 2022. godini, odnosno na 551.770.576 HRK. Ovo povećanje posljedica je povećanja dobiti u promatranom periodu.

Dugoročne obveze su se smanjile za 19,15%, dok su kratkoročne obveze doživjele porast za čak 51,78% sa 2020. godine na 2022. godinu. Iako je porast kratkotrajnih obveza u postotnom izrazu značajan, kada se pogleda apsolutna vrijednost kratkotrajnih obveza primjetno je da kratkotrajne obveze zauzimaju manji udio u ukupnim obvezama od dugoročnih obveza, te ovaj porast kratkoročnih obveza nije zabrinjavajući, ali svakako je potrebno povećati pozornost i pratiti daljnju tendenciju kretanja kratkoročnih obveza.

4.2. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Turisthotel d.d.

U nastavku rada će se sagledati horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Turisthotel d.d. koja omogućava praćenje stavki računa dobiti i gubitka kroz razdoblje od 2020. godine do 2022. godine. Navedena vrsta analize pruža informacije koje se mogu upotrijebiti kako bi se identificirali trendovi u poslovanju te uspješnosti ostvarivanja dobiti kroz vrijeme. Dobra informacijska podloga omogućava lakše i sigurnije financijsko planiranje i poboljšanje poslovnih performansi poduzeća kako bi se osigurao rast i dugoročna stabilnost. Kod izračuna horizontalne analize računa dobiti i gubitka 2020. godina je korištena kao bazna godina. To znači da su se stavke računa dobiti i gubitka iz 2021. i 2022. godine uspoređivale s odgovarajućim stavkama iz 2020. godine. Na taj način se može utvrditi sposobnost, brzina i efikasnost poduzeća za prilagodbu kriznim situacijama poput pandemije koronavirusa.

Tablica 5. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka

HORIZONTALNA ANALIZA - analiza trenda			
Stavka	2020.	2021.	2022.
Poslovni prihodi	151.745.971	252.797.720	323.354.397
Poslovni rashodi	157.131.202	173.315.162	237.014.358
Financijski prihodi	5.143.498	2.516.674	1.151.260
Financijski rashodi	6.378.833	6.549.652	4.153.661
Dobit ili gubitak razdoblja	-6.620.566	75.449.580	81.474.019

HORIZONTALNA ANALIZA - analiza trenda			
Stavka	2020.	2021.	2022.
Poslovni prihodi	100,00%	66,59%	113,09%
Poslovni rashodi	100,00%	10,30%	50,84%
Financijski prihodi	100,00%	-51,07%	-77,62%
Financijski rashodi	100,00%	2,68%	-34,88%
Dobit ili gubitak razdoblja	100,00%	1239,62%	1330,62%

Izvor: izrada autora prema podacima sa: <https://eho.zse.hr/> (pristupljeno: 17.04.2024.)

Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Turisthotel d.d. prikazana je u navedenoj tablici. Kroz promatrano razdoblje poduzeće je ostvarilo pozitivan trend poslovanja, što je na prvi pogled vidljivo iz dobiti, odnosno gubitka razdoblja. Poduzeće je 2020. godinu završilo s gubitkom od 6.620.566 HRK, ali već sljedeću godinu uspjelo je ostvariti značajan dobitak da bi 2022. godinu završili s 81.474.019 HRK dobiti. Iako je 2020. godina bila obilježena gubitkom, važno je naglasiti da je upravo te godine zabilježen prvi slučaj zaraze koronavirusom u Republici Hrvatskoj, i to početkom godine. Pandemija koronavirusa imala je utjecaj na gotovo sve djelatnosti, posebice na turizam i ugostiteljstvo jer je putovanje bilo ograničeno i kontrolirano zakonom u svrhu sprječavanja širenja pandemije.

Detaljan pregled horizontalne analize RDG-a prikazuje raščlambu prihoda i rashoda na poslovne i financijske. Poslovni prihodi zabilježili su značajan porast kroz analizirano razdoblje, od čak 113,09%, odnosno sa 151.745.971 HRK su porasli na 323.354.397 HRK u 2022. godini. Poslovni rashodi su također porasli, i to za 50,84%, te su 2022. godine iznosili 237.014.358 HRK. Porast rashoda prati rast prihoda te je opravdan povećanim obujmom poslovanja i povećanjem broja zaposlenih.

Financijski prihodi i rashodi su se smanjili, i to prihodi za čak 77,62%, a rashodi za 34,88%. Iako su rashodi kroz sve tri promatrane godine veći od prihoda, njihova zastupljenost u ukupnim prihodima i rashodima te apsolutna vrijednost ne predstavljaju značajnu ulogu u poslovanju poduzeća.

4.3. Vertikalna analiza bilance poduzeća Turisthotel d.d.

Vertikalna analiza bilance poduzeća prikazuje udio pojedinih stavki bilance u ukupnoj aktivi i pasivi. Ova vrsta analize bitna je za shvaćanje strukture imovine i obveza poduzeća, odnosno daje uvid u to kako su resursi raspoređeni po stavkama u imovini, te koji su njihovi izvori financiranja.

Tablica 6. Vertikalna analiza bilance

Vertikalna analiza	2020.	% udjela u aktivi/pasivi	2021.	% udjela u aktivi/pasivi	2022.	% udjela u aktivi/pasivi
AKTIVA						
Dugotrajna imovina	322.960.386	48,01%	276.660.727	37,59%	251.209.087	33,93%
Materijalna imovina	318.144.817	47,29%	271.535.032	36,89%	246.242.216	33,26%
Financijska imovina	3.549.346	0,53%	3.952.117	0,54%	3.775.149	0,51%
Potraživanja	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Kratkotrajna imovina	349.429.075	51,94%	459.125.864	62,37%	487.595.690	65,85%
Zalihe	1.527.671	0,23%	3.153.874	0,43%	4.534.495	0,61%
Potraživanja	13.137.008	1,95%	7.752.346	1,05%	9.557.937	1,29%
Financijska imovina	157.184.718	23,37%	158.907.281	21,59%	311.956.707	42,13%
Novac u banci i blagajni	177.579.678	26,40%	289.312.363	39,30%	161.546.551	21,82%
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	314.666	0,05%	305.970	0,04%	1.613.341	0,22%
UKUPNO AKTIVA	672.704.127		736.092.561		740.418.118	
PASIVA						
Kapital i rezerve	459.418.491	68,29%	535.290.117	72,72%	551.770.576	74,52%
Dugoročne obveze	189.803.758	28,22%	171.200.918	23,26%	153.447.654	20,72%
Kratkoročne obveze	21.825.273	3,24%	28.340.924	3,85%	33.127.129	4,47%
Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	1.656.605	0,25%	1.260.602	0,17%	2.072.759	0,28%
UKUPNO PASIVA	672.704.127		736.092.561		740.418.118	

Izvor: izrada autora prema podacima sa: <https://eho.zse.hr/> (pristupljeno: 17.04.2024.)

U navedenoj tablici prikazana je skraćena verzija vertikalne analize poduzeća Turisthotel d.d., koja je pojednostavljena radi lakšeg prikaza i obrade podataka. Aktiva i pasiva poduzeća obilježene su trendom rasta, pa su tako u 2020. godini iznosile 672.704.127 HRK, zatim 736.092.561 HRK u 2021. godini, i na kraju promatranog razdoblja, u 2022. godini su iznosile 740.418.118 HRK. Promotri li se struktura aktive detaljnije, može se uočiti kako je dugotrajna imovina zauzima 48,01% u 2020. godini, 37,59% u 2021. godini te 33,93% u 2022. godini. Taj trend pada povezan je s padom vrijednosti, odnosno udjela dugotrajne materijalne imovine u poduzeću, što može biti rezultat prodaje

građevinskih objekata, zemljišta ili slično. Dugoročnih potraživanja u poduzeću nema, što je i uobičajeno za ugostiteljska poduzeća koja svoju uslugu naplaćuju nakon konzumacije, odnosno prilikom napuštanja objekta. Kratkotrajna imovina poduzeća zauzima najveći udio u bilanci, odnosno 51,94% u 2020. godini, 62,37% u 2021. godini te 65,85% u 2022. godini. Ovaj porast posljedica je promjena unutar financijske imovine te novca u banci i blagajni koji također bilježi pozitivan trend rasta. Naime, kratkotrajna financijska imovina doživjela je blagi pad u 2021. godini kada je sa 23,37% udjela u ukupnoj aktivi pala na 21,59% u 2021. godini, ali već u 2022. godini situacija se promijenila pa je kratkotrajna financijska imovina tada imala udio od 42,13% u cjelokupnoj aktivi. Naprotiv tome, novac u banci i blagajni je u 2021. godini doživio porast od 48,86% u odnosu na 2020. godinu. U 2022. godini došlo je do smanjenja vrijednosti novca i to sa udjela od 39,30% u 2021. godini na udio od 21,82% u 2022. godini, što može biti znak da je poduzeće novac potrošilo za podmirenje obveza. Kratkoročna potraživanja zauzimaju jako mali udio u ukupnoj aktivi poduzeća te ne podliježu velikim promjenama. To upućuje na zaključak da poduzeće svoje usluge naplaćuje brzo, konstantno i bez velikih odgađanja.

Kapital i rezerve u pasivi zauzimaju većinski udio, tako je taj iznos u 2020. godini bio 68,29%, te se postupno povećavao kroz promatrano razdoblje. U 2021. godini udio kapitala i obveza u ukupnoj pasivi iznosio je 72,72%, a u 2022. godini taj iznos je dosegao 74,52%. Dugoročne obveze obilježene su trendom pada, pa su sa 28,22% udjela u 2020. godini pale na 20,72% u 2022. godini. Kratkoročne obveze su naprotiv porasle, ali njihov udio u ukupnoj pasivi nije ni blizu udjela dugoročnih obveza. Kratkoročne obveze su sa 3,24% udjela u pasivi u 2020. godini porasle na 4,47% u 2022. godini. Zaključno, promatrajući strukturu pasive vidljivo je kako su obveze zastupljene u manjoj mjeri od kapitala, a u ukupnim obvezama ističu se one dugoročne koje su znatno veće od kratkoročnih. Takva struktura pasive ukazuje na to da je poduzeće svoju imovinu financiralo većim dijelom vlastitim sredstvima (uloženim od strane vlasnika-dioničara ili zadržanom dobiti prethodnih razdoblja). Također pozitivan pokazatelj je smanjenje dugoročnih obveza, iako su kratkoročne obveze zabilježile porast, njihova apsolutna vrijednost u pasivi je niska te nije od velikog značaja.

4.4. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Turisthotel d.d.

Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka nekog poduzeća ukazuje na osnovne prihode poduzeća te rashode koji se s njima povezuju. Vertikalna analiza pomaže pri praćenju prihoda i rashoda kako bi se istaknuli eventualni nedostaci te kako bi se olakšalo daljnje planiranje poslovne strategije.

Tablica 7. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka

Vertikalna analiza	2020.	% udjela	2021.	% udjela	2022.	% udjela
Poslovni prihodi	151.745.971	96,72%	252.797.720	99,01%	323.354.397	99,65%
Financijski prihodi	5.143.498	3,28%	2.516.674	0,99%	1.151.260	0,35%
Ukupni prihodi	156.889.469		255.314.394		324.505.657	
Poslovni rashodi	157.131.202	96,10%	173.315.162	96,36%	237.014.358	98,28%
Financijski rashodi	6.378.833	3,90%	6.549.652	3,64%	4.153.661	1,72%
Ukupni rashodi	163.510.035		179.864.814		241.168.019	

Izvor: izrada autora prema podacima sa: <https://eho.zse.hr/> (pristupljeno: 17.04.2024.)

U prikazanoj tablici vidljiva je vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Turisthotel d.d. Ukupni prihodi poduzeća bilježe rast u promatranom razdoblju, pa su tako 2020. godine iznosili 156.889.469 HRK, zatim su 2021. godine iznosili 252.797.720 HRK, da bi 2022. godine dosegli iznos od 323.354.397 HRK. Ako se detaljnije prouči struktura prihoda, jasno je da poslovni prihodi zauzimaju većinu u ukupnim prihodima, i to u 2020. godini više od 96%, a u 2021. i 2022. više od 99%, dok ostali mali dio otpada na financijske prihode poduzeća. Ukupni rashodi se također kao i prihodi povećaju, što je i očekivano s obzirom na porast obujma poslovanja o kojem svjedoče poslovni prihodi. Tako su ukupni rashodi iznosili 163.510.035 HRK u prvoj promatranoj godini, zatim su u slijedećoj godini iznosili 179.864.814 HRK, a na kraju promatranog razdoblja su dosegli vrijednost od 241.168.019 HRK. Poslovni rashodi su kroz promatrano razdoblje zauzimali više od 96% ukupnih rashoda, a ostali dio su zauzimali financijski rashodi čija je vrijednost kroz promatrano razdoblje opadala.

4.5. Analiza financijskih pokazatelja poslovanja poduzeća Turisthotel d.d.

Financijski pokazatelji poslovanja, poput pokazatelja likvidnosti, ekonomičnosti, zaduženosti i profitabilnosti, važni su jer pružaju sveobuhvatan uvid u financijsko zdravlje i operativnu učinkovitost poduzeća. Oni omogućuju menadžmentu, investitorima i kreditorima da procijene sposobnost poduzeća da podmiri svoje obveze, efikasnost u korištenju resursa, stupanj zaduženosti te sposobnost generiranja profita. Ovi pokazatelji pomažu u donošenju informiranih odluka, prepoznavanju potencijalnih problema i prilika za poboljšanje.

Tablica 8. Financijski pokazatelji poslovanja poduzeća

FINANCIJSKI POKAZATELJI	2020.	2021.	2022.
Pokazatelji likvidnosti			
Koeficijent trenutne likvidnosti	7,56	9,77	4,59
Koeficijent ubrzane likvidnosti	14,83	15,41	13,77
Koeficijent tekuće likvidnosti	14,89	15,52	13,90
Koeficijent financijske stabilnosti	0,50	0,39	0,36
Pokazatelji zaduženosti			
Koeficijent zaduženosti	0,32	0,27	0,25
Koeficijent vlastitog financiranja	0,68	0,73	0,75
Koeficijent financiranja	0,46	0,38	0,34
Faktor zaduženosti	0,78	0,78	0,73
Stupanj pokrića 1	1,42	1,93	2,20
Stupanj pokrića 2	2,01	2,55	2,81
Pokazatelji ekonomičnosti			
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	0,96	1,42	1,35
Ekonomičnost poslovnih aktivnosti	0,97	1,46	1,36
Ekonomičnost financiranja	0,81	0,38	0,28
Pokazatelji profitabilnosti			
Neto marža profita	-0,02	0,31	0,26
Bruto marža profita	-0,02	0,31	0,26
Neto profitabilnost imovine	0,00	0,11	0,11
Bruto profitabilnost imovine	0,00	0,11	0,12
Profitabilnost vlastitog kapitala	-0,01	0,14	0,15

Izvor: izrada autora prema podacima sa: <https://eho.zse.hr/> (pristupljeno: 17.04.2024.)

U navedenoj tablici prikazani su financijski pokazatelji poslovanja poduzeća Turisthotel d.d. Financijski pokazatelji podijeljeni su u četiri grupe: pokazatelje likvidnosti, pokazatelje zaduženosti, pokazatelje ekonomičnosti te profitabilnosti.

4.5.1. Pokazatelji likvidnosti poduzeća Turisthotel d.d.

Pokazatelji likvidnosti prikazuju stupanj likvidnosti poduzeća, a likvidnost se definira kao sposobnost nenovčane imovine da se u relativno kratkom razdoblju i bez gubitka pretvori u gotov novac. Povoljna likvidnost smanjuje rizik od insolventnosti, što znači da poduzeće posluje stabilno te da je u mogućnosti podmiriti svoje dugove. Kako bi se ona mogla utvrditi potrebni su određeni pokazatelji, kao što su koeficijenti trenutne, ubrzane i tekuće likvidnosti te koeficijent financijske stabilnosti. Izračunavanje ovih koeficijenata je bitno jer poduzeća u svom poslovanju teže očuvanju likvidnosti jer je upravo ona ta koja predstavlja sposobnost pravovremenog podmirivanja obveza. Koeficijentom

trenutne likvidnosti promatra se omjer novca u banci i blagajni te kratkoročnih obveza. Poželjan rezultat je povećanje novca u banci i blagajni te smanjenje kratkoročnih obveza. Idealna vrijednost ovog koeficijenta bi trebala biti 2,60 u turističkoj djelatnosti. Za promatrano poduzeće koeficijent trenutne likvidnosti je veći od 2,60 kroz sve tri godine a svoj vrhunac doseže u 2021. kada iznosi 9,77, a ujedno je tada poduzeće bilo najlikvidnije i prema ostalim pokazateljima likvidnosti. Koeficijentom ubrzane likvidnosti u izračun se uključuje i manje likvidna imovina poput potraživanja, a ovaj pokazatelj u turističkoj djelatnosti iznosi 2,84 u idealnim uvjetima, a kod poduzeća Turisthotel d.d. možemo primijetiti da je taj iznos daleko iznad idealne razine. Koeficijent tekuće likvidnosti obuhvaća cjelokupnu kratkotrajnu imovinu i stavlja je u omjer sa kratkoročnim obvezama, a smatra se da je omjer kratkoročne imovine i kratkoročnih obveza od 2:1 optimalan za većinu poduzeća. Tu je analiza pokazala da poduzeće Turisthotel d.d. ima mnogo više kratkotrajne imovine nego kratkoročnih obveza, pa je tako najniža vrijednost koeficijenta tekuće likvidnosti 13,90, a minimalna dopuštena vrijednost za većinu poduzeća je 2. Koeficijent financijske stabilnosti bi trebao imati kontrolnu mjeru manju od 1. Što je mjera manja od 1, to su likvidnost i financijska stabilnost veće jer se povećava radni kapital poduzeća. Kod promatranog poduzeća kontrolna mjera u nijednom slučaju ne prelazi granicu, dapače, vrijednosti koeficijenta financijske stabilnosti daleko su od granice. Uzevši u obzir sve pokazatelje likvidnosti i financijske stabilnosti može se zaključiti da poduzeće Turisthotel d.d. posluje izrazito likvidno.

4.5.2. Pokazatelji zaduženosti poduzeća Turisthotel d.d.

Pri procjeni zaduženosti poduzeća koriste se pokazatelji zaduženosti kojima se procjenjuje financijski rizik poduzeća te se utvrđuje u kolikoj mjeri poduzeće koristi tuđa, odnosno vlastita sredstva kao izvor financiranja. Prvi pokazatelj zaduženosti u prikazanoj tablici je koeficijent zaduženosti koji nam pokazuje koliki udio imovine je stečen zaduživanjem, odnosno, kolika je tendencija poduzeća ka zaduživanju. Idealno bi bilo kada ovaj koeficijent ne bi prelazio 0,35. Kod poduzeća Turisthotel d.d. taj koeficijent je zadovoljavajući te ima tendenciju pada; što nam govori kako poduzeće nema sklonost prema zaduživanju. Spomenuti koeficijent je 2020. godine iznosio 0,32, a do 2022. godine je pao na 0,25. Sljedeći pokazatelj je koeficijent vlastitog financiranja za kojeg je bitno da je što veći, odnosno da minimalno iznosi 0,65 u sektoru turizma i ugostiteljstva. Kod promatranog poduzeća taj koeficijent ima uzlaznu putanju, što je pozitivan pokazatelj jer poduzeće sve više koristi vlastita sredstva prilikom ulaganja u poslovanje. Konkretno, koeficijent vlastitog financiranja je 2020. godine iznosio 0,68 te je 2021. godine porastao na 0,73 da bi u 2022. godini dosegao vrijednost od 0,75. S obzirom da se izvori imovine dijele na vlastita sredstva (kapital, glavnica) te obveze, pravilo je da

zbroj koeficijenta zaduženosti i koeficijenta vlastitog financiranja iznose 1, odnosno 100%. Zbog toga je njihova vrijednost povezana, odnosno kada se jedan koeficijent poveća, drugi se automatski smanji za isti iznos, i obrnuto. Koeficijent financiranja prikazuje omjer ukupnih obveza i kapitala. S obzirom da se kroz promatrano razdoblje ovaj koeficijent smanjuje, može se zaključiti da se i obveze postupno smanjuju, a kapital se povećava. Faktor zaduženosti prikazuje koliko je godina potrebno da poduzeće podmiri svoje ukupne obveze iz zadržane dobiti i amortizacije. U konkretnom slučaju promatranog poduzeća u 2020. i 2021. godini ovaj pokazatelj iznosi 0,78, odnosno kada bismo to preračunali u mjesece, dobili bismo rezultat da je poduzeću potrebno malo više od 9 mjeseci da svoje obveze otplati iz zadržane dobiti i amortizacije. Ovaj pokazatelj u 2022. godini iznosi 0,73, odnosno preračunato u mjesece oko 8 mjeseci i 15 dana. Stupanj pokrića 1, odnosno stupanj pokrića dugotrajne imovine vlastitim izvorima ima vrijednost veću od 1 kroz sve tri promatrane godine, a obilježava ga tendencija rasta. Drugim riječima, poduzeće posjeduje više kapitala nego dugotrajne imovine, odnosno vlastita sredstva su i više nego dostatna za financiranje dugotrajne imovine poduzeća. Stupanj pokrića dugotrajne imovine dugoročnim izvorima također mora biti veći od 1, kako bi se zadovoljilo zlatno financijsko pravilo koje nalaže da sva dugotrajna imovina mora biti financirana iz kapitala ili dugoročnih izvora. U slučaju poduzeća Turisthotel d.d. ovaj pokazatelj je kroz cijelo analizirano razdoblje veći od 2, što dokazuje da nakon pokrića dugotrajne imovine, na raspolaganju ostaje dugoročnih obveza kojima se mogu pokriti svi ostali oblici imovine.

4.5.3. Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća Turisthotel d.d.

Pokazatelji ekonomičnosti poslovanja izražavaju odnos između ostvarenih prihoda i rashoda poduzeća. Ekonomičnost ukupnog poslovanja predstavlja omjer ukupnih prihoda i ukupnih rashoda, a njegova vrijednost bi trebala biti minimalno 1, što bi značilo da poduzeće ne posluje s gubitkom. U slučaju poduzeća Turisthotel d.d., ovaj koeficijent iznosi 0,96 u 2020. godini, što je negativan pokazatelj jer upućuje na činjenicu da je poduzeće te godine imalo niže prihode od rashoda, a samim time je poslovnu godinu završilo s gubitkom. Ovaj negativan pokazatelj je zabilježen samo 2020. godina, a već 2021. godine koeficijent ukupnog poslovanja je iznosio 1,42 što je znak efikasnog poslovanja poduzeća. U 2022. godini je koeficijent ukupnog poslovanja doživio pad u odnosu na prethodnu godinu, a iznosio je 1,35. Ekonomičnost poslovnih aktivnosti i ekonomičnost financiranja pokazuju detaljniju strukturu po vrstama prihoda i rashoda. Tako je ekonomičnost poslovnih aktivnosti koja prati sličan trend kretanja kao i ekonomičnost ukupnog poslovanja postigla bolje rezultate od ekonomičnosti financiranja koja je obilježena trendom pada vrijednosti.

4.5.4. Pokazatelji profitabilnosti poduzeća Turisthotel d.d.

Profitabilnost se najjednostavnije definira kao sposobnost poduzeća da generira dobit. Pokazatelji profitabilnosti poduzeća prikazuju dobit poduzeća u odnosu na prihode, imovinu i kapital. Marža profita prikazuje udio dobiti u ostvarenom profitu poduzeća. U prvoj godini su svi pokazatelji profitabilnosti bili negativni, pa tako i neto marža profita. Ovaj negativan rezultat posljedica je utjecaja pandemije koronavirusa koja je zahvatila Republiku Hrvatsku upravo početkom 2020. godine. Obzirom da poduzeća nisu predviđala takav događaj na svjetskoj razini, mnogi od njih su poslovali s gubitkom, samo što su se neki sporije prilagođavali, dok su drugi brzo počeli prilagođavati svoje poslovanje. Tako je, prema pokazateljima profitabilnosti vidljivo da se poduzeće Turisthotel d.d. brzo prilagodilo pandemiji pa je već 2021. godine zabilježen porast svih pokazatelja profitabilnosti. Neto marža profita je 2021. godine iznosila 0,31, što bi značilo da je udio dobiti u ukupnim ostvarenim prihodima 31%. Profitabilnost imovine je pokazatelj kojim se mjeri dobit ostvarena po jedinici imovine, a 2021. godine je ovaj pokazatelj iznosio 0,11, kao i 2022. godine.

Također, u 2020. i 2021. godini između neto i bruto marže profita nema razlike, kao ni između neto i bruto profitabilnosti imovine. To sugerira da poduzeće u te dvije godine nije imalo porezna opterećenja na ostvarenu dobit.

ZAKLJUČAK

U ovom završnom radu je provedena analiza poslovanja poduzeća Turisthotel d.d. na temelju financijskih izvještaja. Analiza je obuhvatila trogodišnje razdoblje počevši od 2020. godine do 2021. godine.

Horizontalna analiza poduzeća ukazala je na pozitivne trendove u poslovanju poduzeća, poput povećanja prihoda kroz promatrano razdoblje koji sugeriraju na povećanje obujma poslovanja i povećanje tržišnog udjela poduzeća. Poslovni rashodi i poslovni prihodi su se kroz promatrano razdoblje povećavali, a u prvoj promatranoj godini rashodi su bili veći od prihoda, što nije nužno znak lošeg upravljanja, već je posljedica pojave nenadane krize uzrokovane pandemijom koronavirusa koja je zahvatila čitav svijet i imala negativan utjecaj na mnoge djelatnosti. Poduzeće je već sljedeće godine uspjelo izbalansirati prihode i rashode što pokazuje kako se menadžment poduzeća uspješno prilagođava kriznim situacijama te uspijeva vratiti stabilnost u poslovanje.

Vertikalna analiza financijskih izvještaja pokazala je kako najveći dio prihoda dolazi upravo iz poslovnih prihoda koji su rezultat osnovne djelatnosti poduzeća, odnosno pružanja ugostiteljskih usluga. U aktivi bilance kratkotrajna imovina zauzima malo veći udio od dugoročne, što je poželjno za povećanje likvidnosti poduzeća, odnosno za podmirenje kratkoročnih obveza. Također u aktivi nisu zabilježeni veliki iznosi potraživanja od kupaca, a to je znak da poslovni subjekt uspješno naplaćuje svoje usluge svojim kupcima. Analizirajući pasivu bilance uočen je veći udio vlastitog kapitala što dovodi do zaključka da poduzeće većinu svoje imovine financira vlastitim izvorima. To vodi do smanjene zaduženosti poduzeća čemu ide u prilog i trend smanjenja dugoročnih obveza.

Analizom financijskih pokazatelja utvrđeno je da je poduzeće izrazito likvidno, odnosno kratkotrajna imovina poduzeća je sasvim dostatna za podmirenje kratkoročnih obveza poduzeća. Pokazatelji zaduženosti dokazuju kako poduzeće nema problem sa zaduživanjem, a svoju imovinu većim dijelom financira iz vlastitog kapitala. Zlatno financijsko pravilo je zadovoljeno, što znači da je dugotrajna imovina poduzeća financirana isključivo iz vlastitog kapitala ili dugoročnih obveza.

Ako se iz analize izuzme 2020. godina, pokazatelji ekonomičnosti i profitabilnost poduzeća su također zabilježili rast i pozitivan trend koji pridonosi cjelokupnoj financijskoj stabilnosti poduzeća.

Zaključno, financijska analiza poduzeća Turisthotel d.d. pružila je vrijedne informacije u njegovo poslovanje i financijsko zdravlje. Rezultati analize pokazali su kako poduzeće posluje uspješno i stabilno, s dobrim uvjetima za daljnji rast i razvoj. Poduzeće bi moglo svoju ponudu usmjeriti na period izvan turističke sezone investiranjem u nove sadržaje i usluge koje bi privukle različite skupine gostiju tijekom cijele godine. Na taj način poduzeće bi osiguralo kontinuiran izvor prihoda te smanjilo ovisnost o turističkoj sezoni.

REFERENCE

- Bolfek, Berislav, Milan Stanić, i Sanja Knežević. 2012. Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke. *Ekonomski vjesnik: Review of Contemporary Entrepreneurship, Business, and Economic Issues* Vol. XXV, No. 1. 146 – 167
- CompanyWall Business <https://www.companywall.hr/> (pristupljeno 29. ožujka 2024.)
- Dečman, Nikolina. 2012. Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj. *Ekonomski pregled* 63 (7-8) 446-467.
- Helfert, Erich A. 1997. *Tehnike financijske analize* [Techniques of financial analysis]. 7. izd. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.
- Ivanović, Zoran. 1997. *Financijski menadžment*. 2. izd. Opatija: Hotelijerski fakultet.
- Milling, Bryan E. 2005. *Osnove financija - financijski alati za nefinancijske menadžere* [The basics of finance – financial tools for non-financial managers]. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.
- Službena internet stranica poduzeća Turisthotel d.d. <https://www.turisthotel.com.hr/> (pristupljeno: 29. ožujka 2024.)
- Službena internet stranica Zagrebačke burze <https://eho.zse.hr/> (pristupljeno: 17. travnja 2024.)
- Van Horne, James C., John M. Wachowicz Jr.. 2014. *Osnove financijskog menadžmenta* [Fundamentals of Financial Management]. 13. izd. Zagreb: MATE d.o.o.
- Vukoja, Branka. 2018. Analiza financijskih pokazatelja i odlučivanje u poduzeću. *Časopis za ekonomiju i politiku tranzicije* Vol XX, No. 41.
- Zakon o računovodstvu*. 2023. Narodne novine, br. 78/15 120/16 <https://narodne-novine.nn.hr/search.aspx> (pristupljeno 14. lipnja 2024.)
- Žager, Katarina, Ivana Mamić Sačer, Sanja Sever Mališ, Mateja Brozović, i Lajoš Žager. 2023. *Analiza financijskih izvještaja – temeljna načela i postupci*. 6. izd. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.

POPIS ILUSTRACIJA

Tablice

Tablica 1. Pojednostavljeni prikaz bilance	4
Tablica 2. Pokazatelji ekonomičnosti	12
Tablica 3. Pokazatelji profitabilnosti	13
Tablica 4. Horizontalna analiza bilance.....	15
Tablica 5. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka	17
Tablica 6. Vertikalna analiza bilance	18
Tablica 7. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka.....	20
Tablica 8. Financijski pokazatelji poslovanja poduzeća	21

Slike

Slika 1. Prikaz bilančne ravnoteže	5
---	---